

ІНКЛЮЗИВНІСТЬ НА ДОРОГАХ УКРАЇНИ

Олійник Д.О., ст. групи Д-31-21

Яреценко Н.В., доцент

netyasin4@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Упродовж багатьох років Україна стикалася з проблемами недостатньої інклюзивності, інфраструктура часто не відповідає потребам мало мобільних груп населення. Активні воєнні дії в Україні зробили цю проблему ще більш актуальною та терміною, бо саме через агресію країни-терориста відсоток людей з інвалідністю значно виріс. Незважаючи на поширеність законодавчих актів та нормативів, які спрямовані на забезпечення рівних можливостей, в реальності ми часто стикаємося з проблемою засобів адаптації. Ця проблема не лише ускладнює повсякденне пересування, а й створює бар'єри для повноцінної участі в соціальному та культурному житті.

Маломобільні групи населення – це люди, що відчують труднощі при самостійному пересуванні, одержанні послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні в просторі. До цієї групи населення відносяться особи з інвалідністю, люди з тимчасовим порушенням здоров'я, літні люди, вагітні жінки та люди з дитячими колясками.

Доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечувати:

- фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом, прилеглою територією, отриманням послуг;
- фізичною безпекою при потрапленні на об'єкт та пересуванні в ньому;
- можливістю вільного отримання інформації про об'єкт та послуги, що надаються; вільної навігації (орієнтування) по об'єкту та прилеглою територією;

Погана інклюзивність це не лише брак доступу до громадського транспорту чи високий з'їзд з тротуару, погано розвинена інклюзивність також може травмувати абсолютно здорових осіб. Наприклад, погано влаштована дорога чи тротуар може створити аварійну ситуацію для будь-якого учасника дорожнього руху.

Інклюзивність на дорогах – створення умов, які враховують потреби всіх користувачів, незалежно від їхніх фізичних здібностей, віку або інших характеристик. Це може включати в себе:

1. Універсальний дизайн в інфраструктурі доріг, тротуарів, площ та інших об'єктів громадського простору спрямований на створення середовища, що доступне та зручне для користувачів усіх фізичних здібностей. Адаптовані і рівні поверхні є ключовою складовою такого дизайну. Рівні поверхні забезпечують безпеку та зручність для всіх користувачів. Вони усувають перешкоди для людей, допомагаючи їм вільно пересуватися та використовувати громадські простори. Такі поверхні дозволяють всім людям рівно користуватися громадськими просторами без обмежень. Це сприяє інклюзії та відчуттю приналежності до спільноти для всіх членів суспільства. Рівні поверхні зменшують ризик

травматизму, особливо для вразливих груп населення, таких як літні люди або діти.

Наприклад, Львів відомий своїми вулицями вкриті бруківка, що доповнює старовинну атмосферу міста. Але з часом бруківка стала нерівною і перечепитися і травмуватися може абсолютно здорова людина. На деяких територіях облаштовують інклюзивне покриття, тактильні навігаційні смуги та понижені переходи. На цій ділянці планують вийняти історичну бруківку, вирівняти її та встановити назад. Інклюзивна плитка в Львові – це інноваційний підхід до дизайну підлоги, який сприяє доступності та безпеці для всіх користувачів. Ось деякі ключові аспекти інклюзивної плитки:

- Інклюзивна плитка має спеціальне покриття, яке забезпечує кращу адгезію навіть при вологому покритті. Це допомагає уникнути ковзання та падінь.

- Інклюзивна плитка може мати контрастні кольори, які допомагають людям з обмеженим зором розрізняти різні зони підлоги.

- Деякі інклюзивні плитки мають вбудовані маркування, що допомагає людям з порушенням зору орієнтуватися.

- Інклюзивна плитка може бути встановлена з низьким порогом, що полегшує переміщення для людей на візках.

- Рівні поверхні сприяють доступності для усіх видів транспорту, включаючи велосипеди, електричні самокати та інші технічні засоби пересування. Це сприяє розвитку екологічної та сталої мобільності в містах.

Узагальнюючи, адаптовані і рівні поверхні є необхідною складовою для створення громадських просторів, які відкриті, доступні та безпечні для усіх користувачів, незалежно від їхніх потреб.

2. Облаштування пішохідних переходів є важливою складовою створення безпечних та доступних громадських просторів. Для забезпечення максимального комфорту та безпеки для усіх користувачів рекомендується використовувати такі елементи:

- Занижені бордюри або пандуси зменшують перешкоду для людей з обмеженою рухливістю, людей на кріслах колісних та інших користувачів. Пандуси з правильним кутом нахилу полегшують перехід через дорогу для всіх.

- Рельєфні жовті стрічки або плитки на дорозі або тротуарі вказують на місце пішохідного переходу та сприяють безпеці, особливо в умовах обмеженого видимості або погіршеного освітлення.

- Звукові сигнали на світлофорах допомагають людям з вадами зору визначати момент переходу дороги. Це дуже важливо для їх безпеки та незалежності. Кнопки на світлофорах також забезпечують можливість активації зеленого світла пішоходам, що сприяє їхній безпеці та комфорту.

- Наявність інформації у шрифті Брайля на панелях світлофорів дозволяє людям з порушенням зору отримувати необхідну інформацію щодо напрямку руху та безпеки на дорозі.

Ці елементи не лише забезпечують безпеку та зручність для усіх користувачів доріг, але й сприяють інклюзивному середовищу, де кожна людина має можливість вільно та безпечно користуватися громадськими просторами.

3. Облаштування зупинок громадського транспорту є ключовим аспектом для забезпечення комфорту, безпеки та доступності для усіх пасажирів. Деякі важливі елементи облаштування таких зупинок включають:

– платформи зупинок мають бути підвищеними для легшої посадки та висадки пасажирів, зокрема для тих, хто користується кріслами колісними або має обмежену мобільність.

– встановлення аудіо-системи, яка автоматично оголошує назву станції чи зупинки при натисканні на кнопки. Це допомагає особам з порушенням зору або чуття слуху легше орієнтуватися в громадському транспорті.

– інформація на зупинках повинна бути представлена у спрощеній формі для кращого розуміння всіма пасажирами, включаючи піктограми, чіткий шрифт та мову Брайля. Також на зупинках можна розмістити QR-коди, що можуть допомогти в орієнтуванні по місту, наприклад, в Україні набуває популярність карта «Доступне місто», першу і поки що єдину таку карту створено Львівським туристичним офісом для комфортного включення в суспільство людей з інвалідністю, а також реінтеграції ветеранів. Основні переваги такої карти:

А) Всі інклюзивні місця зібрані в одному місці;

Б) Зручний пошук: категорії об'єктів полегшують навігацію користувачам;

В) Постійне оновлення: мапа поповнюється новими об'єктами для максимальної користі;

Г) Мапа доступна на будь-якому пристрої з підключенням до Інтернету. Не потрібно завантажувати додаткові програми

– Наявність спеціальних сидінь для вразливих категорій населення, таких як літні люди чи вагітні жінки, сприяє їхньому комфорту та безпеці під час очікування транспорту.

Інклюзивне облаштування зупинок громадського транспорту враховує потреби всіх користувачів та допомагає покращити якість обслуговування в містах. При проектуванні і будівництві нових об'єктів або реконструкції, реставрації, капітальному ремонті обов'язковим є забезпечення у повному обсязі вимог доступності, зручності, інформативності і безпеки. У разі якщо в існуючих спорудах і конструкціях неможливо у повному обсязі забезпечити вимоги доступності для потреб людей маломобільних груп населення, здійснюється їх розумне пристосування.

Тож, роблячи висновок, щодо інклюзивності на дорогах можемо зауважити, що треба зосередитися на ключових аспектах безпеки, доступності та рівності. Робити ці зміни спираючись на державні будівельні норми і щільно перевіряти їх дотримання. Шляхи, які враховують потреби всіх користувачів сприяють створенню більш безпечного і дружнього середовища для всіх учасників дорожнього руху. Інклюзивність на дорогах також сприяє соціальній рівності, забезпечуючи рівний доступ до транспортних мереж та зменшуючи відчуття виключення серед різних груп населення. Такий підхід до планування та будівництва доріг має величезний потенціал для покращення якості життя всієї громади та формування більш інклюзивного суспільства. І, о звісно, треба пам'ятати, що міста створені для людей, а не люди для міст.